

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu:	Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony:	V/2
Datum vytvoření:	1.3.2013
Autor:	Bc. Marie Horvátová
Určeno pro předmět:	Zbožíznalství
Tematická oblast:	Textilní zboží, tkaniny, pleteniny, netkané textilie, základy sortimentu oděvního zboží, kožešiny
Obor vzdělání:	Obchodník (66-41-L/01) 2. ročník

Název výukového materiálu: Zpracování textilních vláken – příze, vlastnosti přízí, druhy

Materiál byl vytvořen v souladu se ŠVP příslušného oboru vzdělání.

Popis využití: Název výukového materiálu byl vytvořen s pomocí programu PowerPoint, na závěr shrnutí a procvičování

Výkladová hodina s testem.

Zpracování textilních vláken

Textilní suroviny nelze většinou hned zpracovávat na tkaniny, protože vlákna jsou příliš krátká a jemná. Zpracovávají se na přízi.

PŘÍZE vzniká urovnáváním vláken do rovnoběžné polohy posukováním a protahováním na pramen.

Ten se dále protahuje, zakrucuje malým počtem zákrutů a tím vzniká přást. Pak se dotáčí na požadovaný počet zákrutů, a tím se stává přízí.

PŘÍZE = SOUVISLÝ PROVAZEC VLÁKEN UROVNANÝCH VEDLE SEBE A ZA SEBOU A ZPEVNĚNÝ ZÁKRUTY.

Příze mohou být:

- a) Hrubé – mají větší průměr, na omak jsou hrubší
- b) Jemné – omak měkký, průměr malý, je tenká

Příze česané – vyrábí se z dlouhých vláken

- vlákna jsou dokonale urovnaná
- proti světlu jsou hladké, protože koncečky vláken nevyčnívají

Mykané příze – vyrábí se z kratších vláken

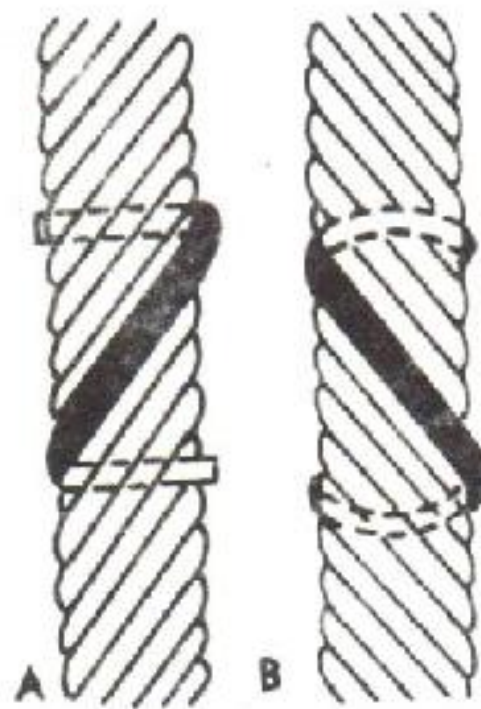
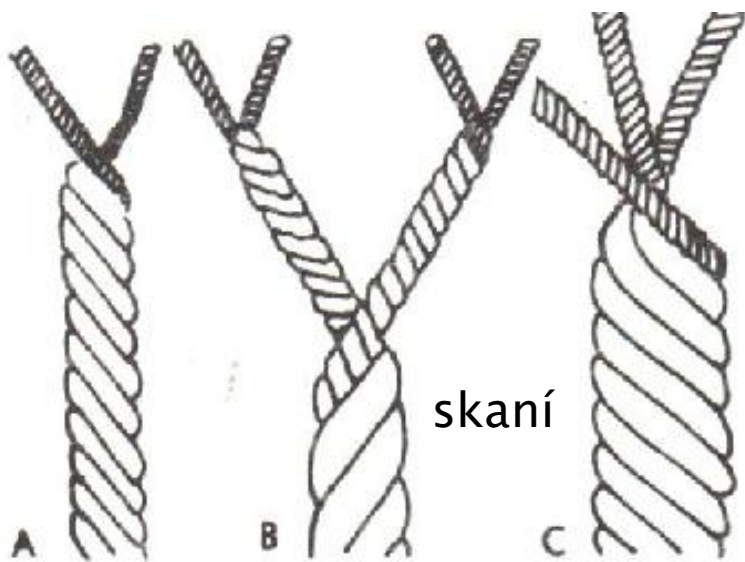
- vlákna vystupují z příze na povrch
- jsou objemnější
- proti světlu se jeví jako chlupatá

Skaní příze

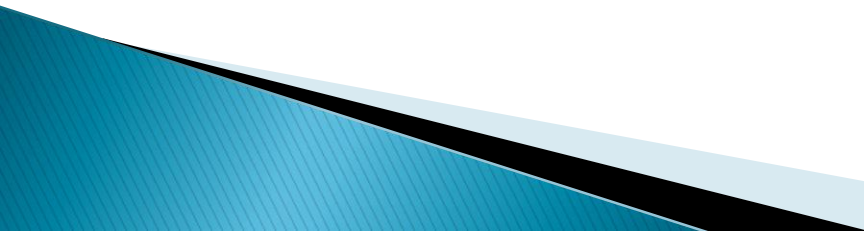
Skaní je stáčení neboli zakrucování dvou nebo více přízí dohromady.

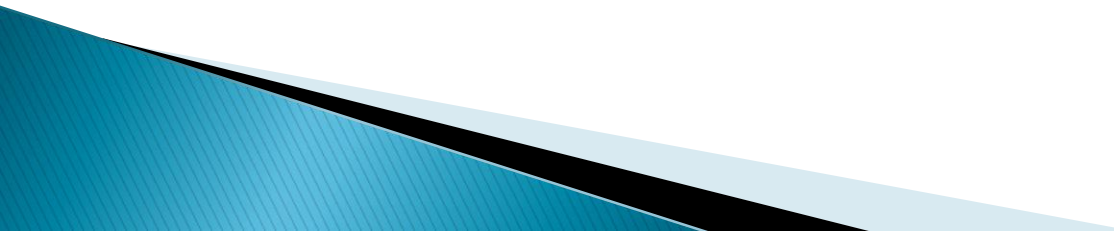
Stáčení doprava – značí se Z

Stáčení doleva – značí se S

Vlastnosti přízí:

- ❖ Pevnost – udává se v gramech a vyznačují váhu, při které se nit přetrhne.
 - ❖ Pružnost – udává se v procentech. Upnutá příze prodlouží při určitém tahu do určité procentní délky, dokud se sama vrátí do původní polohy.
 - ❖ Stejnoměrnost – po celé délce stejně silná
 - ❖ Nestejnoměrnost – střídají se slabší a silnější místa.
-

- ❖ **Navlhavost** – ovlivňuje váhu výrobku, vláčnost, pevnost, pružnost, tažnost atd., udává savost výrobku.
 - ❖ **Tvárnost** – vlastnost udržet si daný tvar žehlením
 - ❖ **Schopnost barvení** – vlastnost přijímat barvu
-

Efektní (ozdobné) nitě

Efektu lze docílit:

- *předením*
- *skaním*
- *barvením nebo potiskováním*
- *kombinací výše uvedených způsobů*

Druhy efektních přízí

Nopková nit – s výrazným nopkovým povrchem. Efektu se docílí přidáním nopků do směsi nebo pavučiny.

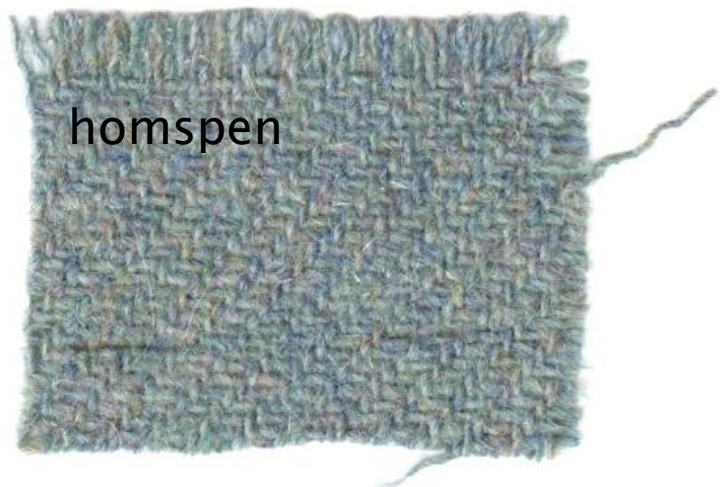
Smyčková nit – na jejím povrchu jsou ve více nebo méně pravidelných vzdálenostech rozmístěny smyčky.

Flámková nit – s různobarevnými úseky. Žádaného efektu se dosáhne potištěním přaden několika barevnými odstíny.

Spirálová nit – má spirálově zřasený povrch. Efektu se dosáhne skaním.

Žíhaná nit – v pravidelných délkách se opakují dva barevné odstíny. Efektu se dosáhne skaním dvou barevných odstínů.

Obrázky přízí

Příze nestejně předená

Spirálová příze

Melanž

Z různobarevných vláken v určitém poměru

Buklé

Tvarované příze

Tvarováním termoplastických vláken dosáhneme

- roztažnosti
- zvětšení objemu
- prodyšnosti
- nasáklivosti hotového výrobku

Termoplastická vlákna lze tvarovat:

- ✓ *nepravým zákrutem*
- ✓ *pletením a fixací*
- ✓ *tažením přes ostrou hranu*
- ✓ *pěchováním*
- ✓ *stlačeným vzduchem nebo párou*

Vlastnosti přízí

- Základní vlastnosti dodává materiál
- Jemnost – nejdůležitější vlastnost, ovlivňuje pevnost v tahu
- Zákrut příze – ovlivňuje pevnost, omak, nasáklivost, prodyšnost, tepelně izolační vlastnosti výrobku
- Pravidelnost příze – přímo ovlivňuje její kvalitu, vznikají různé vady
- Stupeň zakroucení příze – ovlivní nasáklivost, prodyšnost, tepelně izolační vlastnosti

Otázky k opakování

1. Co je to příze?
 2. Jaký je rozdíl mezi hrubou a jemnou přízí?
 3. Co je příze česaná a mykaná?
 4. Co je skaní?
 5. Které vlastnosti se u přízí hodnotí?
 6. Co jsou příze efektní a jak lze efektu dosáhnout?
 7. Jmenujte druhy efektních přízí.
 8. Co jsou příze tvarované?
 9. Jakým způsobem příze tvarujeme.
 10. Jmenujte vlastnosti přízí.
-